

KRADJA DRVA I PIJESKA

Marčana — Jednoga dana vraćajući se iz Vodnjana kući namjerio se Miho Četinja na Ivu Rupenu i Nekoga Gonana, koji su vozili puna kola drva. Četinja su se drva učinila poznatima, jer su bila sasvim iste vrste kao i ona, što ih je on nedavno sjekao u svojoj šumi. Pozurio se zato svojim šakama, da vidi, jesu li njegova drva još tamo, no drva više nije bilo, nego su tragovi kola isli ravno onim putem kuda i kola Gonana i Rupene. Četinja se požuri u Marčanu da sva pripravi karabinjerima. Karabinjeri su poduzeli izvide i ustanovili da je Rupena zajedno sa Zvanom Meliča drva ukrado, a Gonana namjao, da mu ih odveze kući. Gonan siromah nije ni situo — tako bar kaže — da vozi ukradena drva.

Barban — Antun — Brgić već je dugo imalo goske cestar i polaže veliku pažnju na to, da ceste u njegovom rajonu budu uredne U tu svrhu drži uvijek na skladištu kra' svoje kuće stanovitu hrpu kamena tučenja i pijeska. Prije kratkog vremena opazio je, da mu je kup pijeska nenadano splasnuo. Tražio simo, traži tamo ustanovio je da mu taj pijesak nije otpuhnuo vjetar, u što on ustaloj nije nikada ni vjerovao, nego da ga je jedne noći odvezao Josip Oravić, kome je sada ravno 68 godina. Što ga međutim nije smetalo, da u dva tri navrata odveze puno kante pijeska. Obzirom na starost oproštena mu je kazna od 8 mjeseci, koliko je zbog te krađe bio osuđen, ali će 400 lita globe ipak morati platiti.

ODPUST DELAVCEV IZ VEČIJH INDUSTRIJSKIH PODJETIJH

Trst, 4. aprila 1940. Po prodžni nesreći, ki se je pripetila v rudniku pri Raši, je ravnateljstvo odпустиło okoli 1500 delavcev, po večini domačine iz bližnjih krajev, to pa zaradi tega, ker se oseleđ morajo v jami držati predpisov za varnost delavcev, katere so doslej zanemarjali. Zato pa ne more več toliko ljudi delati v rudniku.

Tudi v Trstu, in sicer v novi rafineriji mineralnega olja pri Zavljah »Aquila« so začeli v velikem odpuščati slovenske delavce, ker niso vpisani v fašistični stranki.

ZAPRTA TRGOVINA

Trst, 4. dne 8. aprila t. l. so aretirali slovenske trgovca v Trstu Rudolfa Bidoveca obremen z nekim Luigijem Samuelem. Očitali so jima, da so poskrili večjo količino mila in ga niso hoteli prodajati strankam. Toda že tri dni pozneje sta bila oba oproščena in izpuščena, ker nista zakrivala nobenega prestopka proti zakonu. Kljub temu pa je oblast zaprla Bidovečovo trgovino za mesec dni.

PREFEKT U PAZINU

Pazin — Puljska prefekti došlo je u Pazin zajedno s federalnim tajnikom da pregleda radove u nekadašnjem konviktu »Fazio Filozof«, u kome će se od sada smjestiti sirišaci, poginulih rudara u Krapanu. Ti bi radovi imali biti gotovi do konca ovog mjeseca.

FAZINSKI DJACI PROTESTIRAJU PROTIV GEOGRAFSKE KARTE U »ILLUSTRATIONE«

Pazin — Povodom objelodanjivanja poznate geografske karte, koja je donio pariški »Illustration«, a o kojoj je bilo govora u posljednjem broju našega lista, održali su djaci pazinske gimnazije protestnu skupštinu, nakon koje su prošli po gradskim ulicama pjevujući patriotske pjesme. O toj je karti kako je poznato tršćanski Piccolo napisao seriju od 12 članaka.

PROPAGANDA ZA OPATIJU

Opatija — Turistička revija »Le Tre Venezia«, koja izlazi u Padovi donijela je veliki članak s mnogo slika o Opatiji i proljeću u njoj. Uopće se za Opatiju u posljednje vrijeme po talijanskim listovima pravi velika propaganda, pogotovo okako su turisti iz sjevernih krajeva, zbog rata, sasvim izostali.

SABIRANJE ŽELJEZA

Pula — Sve fašističke organizacije dobile su nalog, da sve staro željezo, koje ma tko od članova u kući ili oko nje, posjeduje, preda u zato određene prostorije fašističkih organizacija. Željezne ograde se moraju skinuti, a umjesto njih imaju se postaviti ograde iz betona ili kamena. Računa se, da će se na taj način za najkraće vrijeme skupiti najmanje milijun tona staroga željeza. Žica, koja je do sada okruživala željezne perivoje skinuta je i odnesena u magazine.

UHVACEN PROVALNIK

Labin — U posljednjem smo broju javili o provali izvršenoj u kući rudara Tenčića, kojom su mu prilikom odnijeli nepoznati provalnici 300 lita gorovog novca, šunke i slanina. Sada je uhvaćen jedan od dvaju provalnika. To je neki Kalcina Antun iz Grožnjana.

POSLANICA TRŠĆANSKOGA BISKUPA

Tršćanski biskup Santin izdao je uobičajenu biskupsku poslanicu koja se čita u svim crkvama biskupije. Poslanica je i ove godine štampana na tri jezika: talijanskom slovenskom i hrvatskom.

**IZ RODNOGA KRAJA
NOVA CESTA IZ TRSTA UPULU**

Pitanje dobrih cesta bilo je u Istri oduvijek dosta bolno, iako su svi preduslovi zato, bili tu. Zemlja je upravo ko kamena ima na pretek. Za njive trebalo drugo nego povaditi ga, utvrditi temelje ceste, izravnavati kamenje i zasuti ih tučencem i komunikacije bi bile. Neposredno prije rata austrijske su vlasti, obzirom na važnost istarskog poluotoka za tadašnju austrijsku polovinu, počeli pitanju komunikacija posvećivati sve veću pažnju. Tu je konačno bila glavna izlozna luka monarhije. Trst, te glavna razna luka njezina Pula, koje je trebalo povezati i strateškim i trgovačkim vezama. Glavne ceste Trst-Pula, Rijeka-Pula i Bjelka-Pazin-Poreč, iako nisu stopostotno odgovarale savremenim komunikacionim zahtjevima, ipak su za tadašnje prilike bile na visini. Teže je bilo sa drugim manje važnim cestama, koje su spajale pojedina mjesta unutrašnjosti. Tamo su veze bile neprirodne i nemoguće. Da samo spomenemo slučaj Kringe i Svetoga Lovreča Pazenačkog. Tko je htio ići iz Kringe u Sveti Lovreč, koji je tek nekoliko kilometara udaljen od nje, trebao je ići najprije iz Kringe do Tinjana, odatle skrenuti do Baderne, a od Baderne u Sveti Lovreč. Zato je bilo mnogo napravljenih tri puta odjela put nega bi ga bio napravio, da je cesta išla izravno iz Kringe u Sveti Lovreč, tek nekoliko kilometara daleko. Isti je slučaj bio i sa Svetim Lovrečom, iz kojega se je u Poreč išlo preko Baderne, umjesto, da se je presjeklo put na Zbandaje. Tik pred ratom i te su se neprirodnosti bile počele ispravljati, pa je cesta Sveti Lovreč-Zbandaj-Poreč bila skoro na po-

izgrađena. Sada su Talijani i te ceste dovršili, pa je komunikacija donekle olakšana. Cesta iz Trsta u Pulu nije također bila baš najidealnije riješena. Od Trsta vodila je cesta preko Kopra, Buja, Vižnada, Tičanja, Pazina, Svetoga Vičenta i Vodnjana u Pulu. Cesta je bila veoma nepravilna, puna serpentina, uspona i spuštanja, a kako se i iz samoga pravca njenoga vidi, dosta nepraktična. Jedan odvojak te ceste išao je od Vižnada na Badernu, Sveti Lovreč, Lim i Kanfanar, no i taj je zbog duboke Ilmske Drage bio dosta opaban i nepraktičan. Sada se izgrađuje nova turistička cesta, koja će voditi iz Trsta u Pulu u glavnom uz more po najljepšim i najplodnijim krajevima Istre. Cesta ide od Trsta do Kopra, pa kraj Izule, Portoroža, Strunjana, Brtonigle, Novigrada do Poreča, skoro neprestano uz more, kroz bogate i plodne krajeve, prepune vinograda i maslinika. Od Poreča skreće na Zbandaje, odatle na Sveti Lovreč i u Limsku Dragu, pa uz more kao kroz prekrasni fjord, do Sošiča, a odatle na Bale, preko Vodnjana u Pulu. Cesta se gradila dvije godine i sada je glavnom gotova. Cesta je građena po najmodernijim principima cestogradnje, izbjegnuti su gođe je to god bilo moguće nepotrebitni zavoji, usponi i spuštanja, tako da će se na njoj moći poći velikim brojem brzina vozila, nego na dosadašnjim cestama Trst-Pula, na kojoj je trebalo više nego tri sata da se je autom moglo prevaliti njenih 133 kilometara. Nova turistička cesta, koju su prozvali »Iltoraneae«, duga je 122 km

Raški premog bodo uporabili za kok

Te dni so v plinarni v Padovi preiskovali raški premog, če je mogoče iz njega napraviti kok. Kakor je znano, delajo kok iz visokovrednih vrst premoga. Za kok torej ni pripraven vsak premog. Kok je stano v topništvu zelo važna in neobhodna surovina in z ozirom na visoko stopno industrije, ki zahteva vse vrste kovin, je njegova uporaba zelo velika. Tudi Italija se je dala na rešitev tega problema ter se je celo vrgla na to, da bi iz-

premoga, ki ga pridobiva na svojem teritoriju, proizvajala tudi bencin. Po dolgih poskusih se je posrečilo napraviti iz raškega premoga dobro kvaliteta koka, ki le v malem zastojaju za tujini. Pomembno je, da premog iz Sardinije (Sulcis in Bacu Abis) ni dal bog ve kako dobrih rezultatov. Sedaj delajo na tem, da bodo raški premog uporabili za izdelovanje koka. Na mesto raškega premoga pa bodo uporabljali lignit in ostale vrste premoga.

ISTARSKI KREMEN

Velike naslage istarskog kremen, koje se poput krhkih rebara prostireje iz okolice Svetoga Vičenta, na sve strane, daju danas dnevne zarade za 400—500 radnika. Mnogo se u posljednje vrijeme, u eri autarhije, govori o istarskom kremen, pa ga se znanstveno ispituje, jer je istarski kremen sasvim drukčiji nego li drugi kremen koji se kopaju u Belgiji, Francuskoj i Italiji. Tamo je kremen znat i lako ga se kopa, dočim je kod nas sitan i pjeskovit. Belgijski i francuski, pa i talijanski kremen, koji se kopa u okolici Pise, nalazi se sasvim na površini zemlje, te ne treba drugo nego da ga se lopatama natovari i odveze. Kod nas u Istri treba ga kopati pod zemljom u priličnim dubinama, što iziskuje mnogo truda i troška. Posebna komisija istražuje kemičke sastavine tog našeg kremen, s namjerom, da ga se uz eventualnu primjesu drugog kojeg kemičkog elementa iskoristi za druge in-

dustrijske svrhe, osim za tvornice stakla, kako bi posao oko iskapanja bio što rentabilniji. Sada se u Istri iskopa godišnje oko 45 tisuća tona kremenog pijeska, a računa se, da se postojeće naslage neće iscrpiti još barem 25—30 godina, tako da neke tvornice već snuju o tome, kako bi svoje uređaje prenijele na lice mjesta, da izbjegnú troškovima prevoza i pretovaranja. Kako vidimo mnogi krajevi u Istri, koji su nekad bili pusti, neplodni i krševiti sada su ojednom postali industrijskim područjem. Razna industrijska poduzeća sklopila su s pojedinim vlasnicima tih terena ugovore prema kojima su si na 10 godina osigurala pravo iskapanja i iskorištavanja istih. Istarski se kremen mnogo izvozi u inozemstvo, a u posljednje je vrijeme i potražnja nešto veća, tako da mu je zbog toga i cijena porasla za 20 lira po toni.

POMANJKANJE KONJ NA PIVKI

Št. Peter na Krasu, aprila 1940. (***) Kaj takega pa se še ni zgodilo pri nas kot sedaj, namreč, da bi ostali naši kmetje spomladil brez konj. Nenaden in izreden dvig cen koniem — naj pri tem pripomnimo, da je neki kmet prodal par res lepih konj za 14.000 lir (štirinajst tisoč lir) — in veliko povprašanje po njih, vse to je marsiško napotilo, da je konje, ki jih je sicer vzdrževal za svojo domačo uporabo, prodal.

ZATVORENI DUČANI

Kanfanar — Po naređenju prefekta puljskoga zatvoreni je na tri dana dučani odvisnjano trgovca Milotiča, jer je ustanovljeno da je njegovom nemarnosti u dučanu ponestalo nekoliko vrsta prijetke potrebnih živinskih namirnica.

Piran — U Sveti Luciji kod Pirana zatvoreni je na tri dana dučani Ane Žudič, jer je obično ulje prodavala kao finu vrst.

RODJENI I UMRLI NA RIJEKI

Rijeka — 10 travnja rođeni su na Rijeci: Nives Matošević, keć Stjepana i Mercedes rođene Percat — Rita Bohunj kći Josipa i Josipe rođ. Koren — Oskar Superina sin Franje i Vazmo-slave Miculinić — Beatrice Terzić — Brčić kći Vladimira i Nore rođ. Höberth

Umrli: Antonija Sušan — Ignac Krieger — Robert Francetić — Antun Vičić i Marijan Host

Velik požar v Izoli

Trst, aprila 1940. — Pred nekaj dnovi je u tovarni za mesne izdelke »Arrignon«, ki ima svoje objekte v Izoli, izbil požar večjeza obsega. Požar je nastal v dvonastropni stavbi, kjer pripravljajo konzervirane rib. O požaru so bili takoj obveščeni tržaški gasilci, ki so prhiteli na kraj nesreče z vsemi gasilnimi pripravami, vendar je bilo delo otežkočeno, ker je plinala močna burja. V tovarni se je nahajalo 800 stotov kg rib, ki jih je požar uničil. Prav tako so uničeni vsi stroji in nekat malega so mogli rešiti. Škoda cenijo na en milijon lir. Ko je ogenj končal svoje delo, je ostalo od velikostne stavbe, ki obsega 600 kv. metrov, le ograde. Zaradi te nesreče je bilo postavljen 2.000 delavcev in uradnikov na cesto. Toda, kakor pišejo, oblasti so se pobrileže in jih bodo takoj zaposlile, tako da ne bodo ostali brezposelni.

POŠALJITE PRETPLATU

DROBIŽ

— Trst. — Pri židarskih delih se je v KOLONIJI smrtno ponesrečil delavec Lovrenc Primožič.

— Gorica. — V Krasnem pri Kojškem je te dni praznovan čim v zdrav svojo osemdesetletnico Josip Mavrič. Slavljence je znan po vseh Brdih, ker je takoj po volji mnogo pripomogel za obnovu opustošenih krajev.

— Trst. — Ker so prodajali blago po viših cenah kakor so predpise je bilo kaznovanih z denarnim kaznom od 100 do 300 lir veliko trgovcev med njimi Tomaž Kocijan, trgovac z lesom, Ida Birska trgovka z mešanim blagom in Josip Kač, mesar.

— Trst. — Pri Sv. Soboti so zaslužili tri kradljivce premoza, ki so to delo opravljali že precej časa. Premog so potem prodajali po 30 do 35 cent kg raznim trgovcem. Karabinjeri su na podlagi izpovedi prišli na sled se ostalim in tako se bo morala desetorica zagovarjati pred sodniti. Pri praljih v Skednju so že delj časa opazili, da delavci odnašaju razne kovine. Sedaj so štiri delavce zaslužili in jih odvedli v zapor.

— Koper. — Pri vratih drogerije Depainger so našli na tleh truplo neznanca. Pri truplu so našli revolver in domnevajo, da se mu tako povzročil smrt. Pozneje so karabinjeri identificirali to truplo. Gre za 27-letnega Leonarda Cetina, vdovca z dvema otrokoma. Oblasti raziskujejo, kako je prišlo do umora ali do nesreče.

— Gorica. — Prve dni aprila je obiskal Gorico tajnik fašističke stranke Mutl in dal številna navodila, tako da se zgradijo poudsi fašistovski domovi ter prav tako tudi v Gorici. Potegovalo se je za posepešdel del kobaridske in bovske elektrarne in za novo gorško bolnišnico.

— Postojna. — Pred tržaškim sodiščem se je moral zagovarjati neki Ivan Brotto zaradi pokusa posilstva Pavline Severjeve iz Smilheca pri Postoini, kar se je zgodilo že l. 1938. Proces se je vršil pri zaprtih vratih in Brotto je bil obsojen na eno leto in 6 meseccev zapora.

— Trst. — Pred sodiščem je bilo obsojenih 14 tilotapevcv, ki so razpečavali heroin. Peter Odone in Marcel Bolko sta došla po eno leto in 4 meseca zapora, ter 1510 lir den. kazni. Kubat Miloš je bil obsojen na eno leto in šest meseccev zapora, ter 8.000 lir den. kazni. Bučur Anton, Petaros Jurij, Josip Sancin so dobili po eno leto zapora in 4570 lir den. kazni. Piccoli Ivan pa na eno leto zapora in 2312 lir den. kazni.

Stara zakonata zahtevala dve žrtvi

Opatjeselo, aprila 1940. — Pravniče opatje seldoneh grozno nesreče s strelivom ki je ostalo v zemlji že celih 20 in še več let. Človek bi mislil da že davno ni niti koščka železa v teli dvakrat izmučeni človeku, pa vendar dan dan kopajo celo čete gruč ljudi po nekadašnjih bojišnih in stikajo za granatami. Oblasti so izdale razne omejitvene ukrepe in določile stroge kazni, a kaj vse to pomaže, ko je za številne brezposelne to edini zaslužek in povrh tega je danes v Italiji želcezo zelo dragocena kovina, kateri stane cena z dneva v dan. Po naših krajiš iščešo stara želcezo kot da bi šlo za zlato! Zaradi tega ni nič čudnega, če se vrstilo nepremehoma brez prestanka nesreče za nesrečo. To pot moramo zopet zabeležiti veliko nesrečo, ki se je zgodila v Opatjem selu. Pri Kremenjanju v bližini Jameli sta iskala stara želcezo 29-letni Ladislav Devetak in Franc Marušič, star 20 let. Našla sta veliko granato 360 mm kalibra in jo hotela odpreti. Nastala je eksplozija, ki je ubila oba. Događek je napravil zelo mučen vtis v vasi.

Dvesto revežev pogoščenih

Iđrija, aprila 1940. (***) Ene izmed zadnjih števk našega lista je prinesla vest o tragični smrti trgovca J. Cirica, ki ga je vsa Iđrija spremlja na njegovo zadnji poti. Pokojnikova vdova se je na veliko soboto oddolžila njegovemu spominu na ta način, da je v hotelu Diđić priredila obed za 200 iđriških revežev. Znano je namreč, da je bil pokojnik zelo blag človek in potrebnim res naklonjen, zato je ta gesta zbudila pri Iđričanini vse priznanje.

Senik v plamenu

Gorica, aprila 1940. — V nedeljo dne 14. t. m. zvečer je pričelo nenadoma goriti v seniku, ki je last Josipa Bercata, doma iz Dornberga. V seniku je bilo poleg velike količine krme precej gospodarskega orodja in lesa, koji je vse kaj kma-huj uničil. Poklicali so imeli dela skozi celo noč in šele proti jutru je bil požar pogošen. Škoda cenijo na 20.000 lir.

POLITIČKE BILJEŠKE

JUGOSLAVIJA PREMA DOGAĐAJIMA U SKANDINAVIJI

Izjava „visoke jugoslavenske ličnosti“ dopisniku „Giornale d'Italia“

»Giornale d'Italia« donio je u svom broju od 12. o. m. j. izvjavu „jedne visoke jugoslavenske ličnosti...»

»U ostalom, nastavila je od riječi do riječi spomenuta jugoslavenska ličnost, kad bi se takova eventualnost pojavila jugoslavenska vlada ne bi dozvolila ni da se posumnja u njene namjere...»

U nastavku svoje izjave visoka politička ličnost Jugoslavije izjavila je talijanskom novinaru, da je bila netočna izjava prena kojom su zapadne sile frazile od jugoslavenske vlade da snajpi na plovicu svoj dosadani izvoz u Njemačku...»

»Ni jedan incident ni je se dogodio niti će se dogoditi duž jugoslavenskih rličnih puteva« — kaže se u izjavi, u kojoj se dodaje i to, da je jugoslavenska vlada na vrijeme poduzela mjere, koje zagarantiraju plovidbu na Dunavu...»

»Po svemu što sam vam rekao, nastavlja se u izjavi, vi možete vidjeti da ma kako teški događaji mogu nastupi-

ti na balkanskoj pozornici jugoslavenska vlada ne će biti ipak iznenađena, jer je ona precizila svaku eventualnost u realističkom duhu i s punom ozbiljnošću...»

Na završetku spomenute izjave dopisnik »Giornale d'Italia« dodaje sa svoje strane da se izjava predstavnika jugoslavenske vlade slaže u svim pojedinih točkama s mišljenjem, koje ima strani promatrač o držanju jugoslavenske vlade...»

Listovi objavljuju isto i izjavu, što ju je predstavniku agencije Stefani dao ministar trgovine dr. Andres. Dr. Andres je istakao važnost intenzivnih ekonomskih, političkih i kulturnih odnosa s Italijom i na kraju je dodao: »Ekonomska suradnja između Italije i Jugoslavije nameće se ne samo zbog upotunjavajuće prirode dviju ekonomija...»

Rimski dopisnik beogradske »Politike« ističe u vezi s gornjim dvjema izjavama, da je izjava visoke jugoslavenske ličnosti u Rimu izazvala najživlji interes i prozvala najdublji dojam, i to ne samo na domaće nego i na strane političke krugove u talijanskoj prijestolnici...»

Izjavi ministra dra Andresa agenciji Stefani o ekonomskoj suradnji Jugoslavije i Italije pridaje se u rimskim političkim krugovima odgovarajuće značenje...»

„JADRANSKA STRAŽA“ ZA OSNIVANJE NAŠEG INSTITUTA U ITALIJI

Časopis »Jadranska Straža« u Splitu registrirao je u svom posljednjem broju (za april) osnivanje talijanskog instituta u Zagrebu u Beogradu...»

»Nek nam ovom prilikom bude dopušteno kao javnome glasu s našega primora da zatražimo od naših vlasti da bi se što prije osnovao barem jedan naš institut u Italiji koji će poraditi na teme da Talijani upoznađu nas i našu zemlju...»

Italiji, U: kulturne odnose trebalo bi upoznatl talijansko javno mišljenje osobito s etničkim pitanjem naše obale Jadrana, koje ima samo jedan odgovor da na našoj obali ima svega 4.500 Talijana...»

ŠOLA ZA AVTOHTONSKO PREBIVALSTVO U ABESINJI

Po poročilih italijanskih listih je anglički Sudan in na Kenjo. Po agenciji Le Colonie zavzema ta šola prostor kakih 530 tisoć kvadratnih metrov...»

Taka šola obstoja tudi v Gimi za južno-zapadni del Abesinije, ki mejl na

je anglički Sudan in na Kenjo. Po agenciji Le Colonie zavzema ta šola prostor kakih 530 tisoć kvadratnih metrov...»

KULTURNA KRONIKA

Slovenski literarni večer v Zagrebu

Dne 12 t. m. so predstavniki slovenskega slovstva vrnili obisk hrvatskim tovarišem, ki so pred kratkcm imeli uspel literarni večer v Ljubljani, na katerem so čitali nekatera svoja dela...»

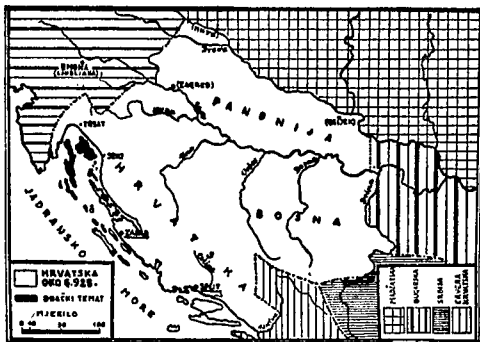
Prireditev je bila v Malem kazašištu, ki je bilo do zadnjega kofička zasedeno. Slovenske književnike je pozdravil predsednik Društva hrvatskih književnikov dr. I. Jakovljevič...»

venskega narodnega telesa. To dvoje je dalo novi slovenski književnosti svoj bistveni pečat...»

Po njegovem uvodu so sledila predavanja. Prvi je čital svoje objavljene in neobjavljene pesmi Oton Zupančič, nato je Fr. S. Finžar prebral odlomek iz romana. Pavel Golja je recitiral nekaj svojih pesmi, Anton Vodnik: čital iz svoje duhovne lirike, Bratko Kreft pa odlomek iz drame »Velika puntarija«...»

O vseh sodelavcih tega večera so hrvatski listi prinesli obširna poročila. O Grudnu je napisal »Hrvatski dnevniki« to le: Rezek ton današnjih dni in naše krvave stvarnosti se oglašuje iz lirike I. Grudna, autora, pesniških zbirak »Narcis«, »Primorske pesmi« in »Dvanajsta ura«...»

HRVATSKA U PROŠLOSTI I DANAS

Studencki fond Hrvatske akademске menze u Zagrebu izdao je malu jednu knjižicu pod tim naslovom, u kojoj je na 16 stranicu oktavformata ukratko prikazana povijest Hrvata od dana njihova dolaska u današnju postojbinu do danas...»

Prema tim kartama i podacima, Hrvatska se je država za narodnih knezova i vladara prostirala na zapadu do Raše. To su međutim tek nagađanja, jer se točne granice do kuda bi se navodno Hrvatska država u to doba bila protezala ne mogu danas utvrditi...»

vim navodima granicila sa puljskim municipaletom.

Osim Gočanske županije, koja je spadala pod vlast hrvatskih vladara u najužoj je vezi iako možda ne sasvim podložno hrvatskim kraljevima, bilo i cijelo pazinsko područje s Plominom i Pićmom, a ban je Domaćo, kako je poznato jednom zgodom provalio do Umaga i porušio ga, što znači, da od granica njegove države do umaškog municipalleta nije moralo biti jako daleko...»

Knjiga pok. Luke Kirca ima i mnogo drugih interesantnih tvrdnja, koje iako možda nijesu historijski sasvim vjerne, ipak zaslužuju da budu spomenute. Šteta je što knjiga do danas još nije štampana. Vjerojatno bi, nakon podataka što ih je pok. Kirac u njoj iznesao mnoga mišljenja o zapadnim granicama hrvatske države bila korigirana, pa tako vjerojatno i ovo, izneseno u brošurici Hrvatske akademске menze, koja je inače vrlo dobro i vanredno ukusno opremljeno djeloce.

KULTURNA PROPAGANDA

Nakon otvaranja talijanskih instituta u Zagrebu, Beogradu i Ljubljani, najavljuje sada i Mađarska, da će u Jugoslaviji otvoriti nekoliko mađarskih kulturnih instituta. Ovih dana priredila je u Njemačkoj u Zagrebu izložbu njemačke knjige. Nakon izložbe, knjige će biti razdijeljene raznim zavodima...»

PRIRODNO BOGATSTVO ALBANIJE

»Giornale d'Italia« piše povodom objeltnice okupacije Albanije o prirodnom bogatstvu Albanije i kaže, da u Albaniji ima željeza oko 20 milijuna tona, a osim toga da ima mnogo kroma, cinka, nikla, magnezija i drugih kovina...»

OSEBNE VESTI

Na rudarskem oddelku tehnične fakultete v Ljubljani je bil diplomiran za rudarskega inženjeria naš rojak Franjo Marušič, doma iz Strandreža pri Gorici. Čestitam! (***)

Naš zemljak ing. Vjekoslav Buždon iz Lanišća viši pravnik kod Banske Uprave v Skoplju, premješten je u istom svojevitu Banskou Vlasti, odeluju za seljačko gospodarstvo u Zagrebu.

jalnome tečajuju in dve na pravi šoli. Ueni načrt se v bistvu ujema s italijanskim učnim načrtom, ima pa bolj praktičen značaj in vsebuje tudi pouk galskega in arabskega jezika...»

S posebnim dekretom je bil v marcu imenovan korporacijski gospodarski svet, ki bo zamenjal albanski parlament.

TUNIS ZNOVA NA DNEVNEM REDU

Virginio Gayda je u »Giornale d'Italia« objavil članek pod naslovom »Francija«, kjer je ponovno pogrel vprašanje italijanskih aspiracij. Pravi, da se ne morejo vzkladiti italijanski, angleški in francoski interesi v Sredozemskem morju, ker so si nasprotni...»

Članek je vzbudil občo pozornost in časnikarski krogi v Rimu smatrajo da je Gayda napovedal bližnju akciju Italije, da napade glavno žilo britanskega imperija v Sredozemnem morju in na Bliznjem vzhodu.

tek življenske stvarnosti, globoki doživljaji in protest proti krivicam družbe, dočim je bila prva zbirka »Narcis« čisto artističnega značaja, a druga »Primorske pesme« je skušala spojiti doživljete rodnege primorskega kraja z ljudmi in njihovim življenjem...»

Igo Gruden je recitiral te pesmi: »Srećanje v snegu«, »V mraku«, »Tožba«, »Perlice na Savi«, »Spomin na staro mator«, »Ob smrti bratove nčerke« in »Balada naših dni«...»

Prav tako so tudi ostali hrvatski listi (»Novosti«, »Obzor«, »Jutarnji list«) zabeležili na vidnem mestu uspeh tega večera in prinesli ob slovenskih književničkih lepe kritike.

Ob prilici slovenskega literarnega večera je išla posebna številka »Savremennika«, glasila Društva hrvatskih književnikov, ki je v celoti posvećena slovenskemu slovstvu...»

KNJIGA O DELOVANJU JUGOSL. ODBORA U LONDONU

Te dni je izdala Sreska organizacija vojnih dobrovoljcev kraljevine Jugoslavije v Ljubljani kot drugi zvezek svoje Dobrovoljske knjižnice pregledni zgodovinski opisi delovanja Jugoslovenskega odbora u Londonu za časa svetovne vojne ravno ob 25-letnici njegove ustanovitve...»

VIJESTI IZ ORGANIZACIJA

IZ DRUŠTVA »ISTRA« U SLAVONSKOM BRODU

Slav. Brod. — Dana 8 o. m. u. 8 sati u jutro u crkvi ...

Na molbu ovog društva Hrvatsko pjevačko društvo »Davor« ...

Requiem obavio je ... gvardijan Leonardo Novaković ...

I unatoč tome što je bio radni dan i vrijeme hladno ...

Vidjen je također lijepi broj pratstavnika ...

OMLADINSKO DRUŠTVO »ISTRA« U SLAVONSKOM BRODU

održat će članski sastanak u nedjelju 21 aprila 1940 godine ...

Posluživač se članovi i članice ...

SESTANEK »TABORA« V KAMNIKU

Kamnik. — Društveni sastanak ...

PREMIJERA BEVKOVE »PARTIJE SAHA« U LJUBLJANI

V torek dne 9. t. m. so v Ljubljani vprizorili premijero ...

MATE DVORNIČIĆ:

ČAKAVŠTINA U KOZMOLOGIJI I HISTORIJI

ZAKLJUČAK

Radnja, što ju je »Istra« donijela, nije ustala nezapažena ...

Predomnom stoji njegova dva članka oisnuta u suštini »Primorskim Novinama« ...

Odgovorni urednik: ERNEST RADETIĆ, Krajiška ul. 12. — Vlasnik i izdavač: Savez jugosl. emigrantskih udruženja ...

Vijesti iz domovine

POKLONITEV NAŠE EMIGRACIJE DR. GUSTAVU GREGORINU

Na predvečer njegove osmdesetletnice, 9. aprila, so se poklonila ljubljanska emigrantska društva ...

daril njegove zasluge za naš narod na Primorskem pred vojno na terenu in med vojno kot člana Jugoslovenskoga odbora ...

V dolgi svoji življenjski poti delal sem v službi naroda, le kar sem moral in kolikor sem mogel — nič več.

PRVI NASTOP NAŠE ROJAKINJE

V petek dne 12 aprila t. l. je v ljubljanski operi debutirala v naslovni vlogi Donizettijevе opere »Lucia di Lammermoor« naša rojkinja ...

TATVINA ŽELEZA

Trnovo pri Il. Bistrici, aprila 1940. (***) Tatvine železa so v Italiji kot tudi v drugih državah že na dnevnom redu ...

ZANEMARJENI KRAS

Za prihodnje turistično sezono se v Trstu dobro pripravljajo. Priredili so za tržaško pokrajino natečaj za najboljšo urejeno ...

»HRVATSKI DNEVNIK« O JUBILEJU J. LOVRENCIĆA

Ob priliki 50-letnice življenja našega rojaka dr. Joze Lovrenčića je prisnel zagrebški »Hrvatski dnevnik« ...

IZ UPRAVE

Miloš Marija — Zagreb — Vaša preplata podmirena je do 1. VII. 1940.

SMRT ARSENA WENZELIDESA

U Zagrebu je umro u nedjelju, 14. IV. plodni i zaslužni hrvatski književni kritičar i publicist, Arsen Wenzelides ...

ŠIRITE »I S T R U«

kuliko je čakavština jaka i kako je duboko prodira u vas naš život.

Naš istarski čakavski pjesnik Tončić iz Beograda mi šalje pismo, koje počinje: »sa najvećim interesovanjem čitam Vaše stvari u našoj »Istri« ...

Ču bi Tone reč?... — Kad pitate — povedet mi f trebe: Jas i sam san kot va neken čude, Ču zagreje, ali ča me zobebo Da soplei zdavna mi se bude ...

Mislite V — da sako petje znati Da nan svr do veselja skate...? Mlogi putnik kad se noč zamraču Se popcepa — mesto da se plače ...

I had svr neč mi jako stide; Jako, jače, nego nikad preje: Mesto da mi pukne — ono istu Materino mleko da se ogreje ...

Znate V sad kakovo to je petje? Za mene je novo ožbljenje, Nov koraj i novo premlenje, Pa me sprojdu tuge i trpljenje ...

Lenco mi sa otoka Krka čestito pop fve Trnajsitić, dekan dobrijski u miru i brat poznatih naših istarskih velikana dra

NAŠI POKOJNIKI

† MSGR. ANTON BERLOT Gorica aprila 1940. — Dne 15. t. m. je nenadoma umrl monsignor Anton Berlot ...

Na Premu pri Ilirski Bistrici je umrl prečoteni dekan posestnik Janez Faturo, po domače Šveček, u starosti 75 let ...

V Postojni je nenadoma umrl v starosti 58. let Franjo Kutin, trgovac in posestnik. Sožalec!

V Ljubljani je po dolgi i mučni bolezni umrla v 64. letu starosti naša rojkinja Kante Rozina, rojena Gruntar, po rodu iz Smiraj na Krasu ...

DVA TALJANSKA KOMENTARA NA RAČUN REYNAUDA

Od komentara što ih je donijela Italijanska štampa o geografskoj karti budućeg Evrope, objavljenoj u »Illustration« ...

»Treba da preciziramo ovu veliku nemotrenost s geografskom kartom, pred kojom je Reynaud, tadašnji ministar finansija, a danas pretsjednik francuskoga ministarskog vijeća dopustio da ga zajedno sa Sumner Wellesom snimi objektivnog jednog ovlaštenog fotografa ...

Rino Alessi u uvodnom članku (»Piccolo« od 29. III.) protestira, kao što ga onakvog uređenja Evrope, kao što ga predviđa spomenuta karta, jer bi Italija u tom slučaju bila svjedena na Italiju od 1866. godine.

Mata i dra Dinka Trnajsitića, koji pop Ive sada žive u Vrbiniku.

Uz ove radosne izjave moram završiti sa jednom posve zalosnom. »Istra« od 14. mara 1940 br. 11. donasa u nome podniku, da mi je historijski pjesmu o osnutku ili zidanju Dubrovnika 614. g., pjevao Miko Butković rbar iz Vrbinika (»Lezela divojka iz kamena vođu« itd.) ...

I malo pomalo nestaje revolucionarne bodulsko-istarske generacije, koja je medju najstarije članove upravala staroga pokojnog Jorka Oršića iz Vrbinika našeg istarskog Pašića s dugom bijelom bradom te Don Luku Kirca.

Nestaje nas Vrbinčani bi rekli: pomenkuju se jedan po jedan ...

Crikvenica.

MATE DVORNIČIĆ